

IDA BRUNS ATTITUDER

Værket er en nonverbal performance i 5 dele, der foregår på Thorvaldsens Museum i de fem weekender fra 13.maj-10.juni 2017. Hver af de fem scener opføres to gange i hver sin weekend. De sidste to weekender er værket en del af festivalen CPH Stage. Det vises af Ellen Friis og hendes datter Dagmar Friis på 11 år, delvist akkompagneret på guitar. Værket opføres såvel live som for VR-kamera.

Ida Brun (1792-1857) var kendt i Europa for sine attituder, hvor hun med dramatisk belysning og enkle rekvisitter lynhurtigt skiftede mellem 5-8 karakterer fra antikke statuer og poesi. Bertel Thorvaldsen var en stor beundrer, der af og til akkompagnerede på guitar, og hun optrådte også for Goethe. Men var hun sin mors værk? Moderen, Friederike Brun, havde læst Schillers "Menneskets æstetiske opdragelse", og den påvirkede hendes børneopdragelse.

For at undgå blodige og kaotiske revolutioner som i Frankrig, skulle borgerne ifgl Schiller oplyses og dannes med kunst og kultur for at skabe et ideelt samfund, der var retfærdigt og uselvisk skønt. Der er ligheder mellem den måde, Thorvaldsen formede marmoret på, og tidens belæste kvinder formede deres børn.

form og formidling

Værket er en nonverbal performance i 5 dele, der foregår på Thorvaldsens Museum i de fem weekender fra 13.maj-11.juni 2017. Hver af de fem dele opføres to gange i hver sin weekend. De sidste to weekender indgår i festivalen CPH Stage. Værkets fem dele optages med VR-teknologi og vil være tilgængeligt for publikum herefter i denne form. Man kan opleve værket og rummene, både in situ, men også efterfølgende som del af den VR-performance-dokumentations-samling, organisationen Liveart.dk er ved at opbygge. Thorvaldsens museum står for PR og formidling via deres kanaler og nyhedsbreve, Liveart.dk reklamerer gennem deres egne nyhedsbreve og invitationer.

Performancekunst som kunstform forholder sig ofte billedskabende til rum og publikum; et faktum som normal videodokumentation slet ikke kan indfange. Performancekunstens flygtighed har indtil nu gjort den til en mindre udbredt og forstået kunstform end fx maleri og skulptur. Ida Bruns attituder egner sig ekstra godt til Virtual Reality, fordi værket er nonverbalt og finder sted i særdeles smukke rum i Thorvaldsens Museum. VR brillerne vil være en attraktion i sig selv og give publikum et nyt blik på museet og performancekunst.

De fem dele er nonverbale, analoge og skaber billeder, sammenhænge og betydning med enkle objekter og handlinger; der kan fx indgå en spand, en stige, et bord. De vil referere til rummenes overdådige farveholdning og geometri, og til værker af Thorvaldsen. Der er fem, fordi der var mindst fem "attituder" i hver af Ida Bruns visninger. Hver varer mindst et kvarter, så en samlet opførelse af alle fem værker efter hinanden vil være en mulighed. Guitarledsagelsen vil formodentlig blive udført af Peter Tinning.

Ellen Friis (1973) er uddannet scenograf og performancekunstner. Efter værkserien Six Saints 2008-2013, der undersøgte tidsbegreber hos berømte danske fysikere og tænkere, og vandt en pris i Tyskland, skabte hun værkerne MARK og re-MARK; der undersøgte et objekt som handling og omvendt; disse deltog i festivals og gruppeudstillinger i bl.a. Flensburg, Liverpool og USA. Se mere på <http://www.ellenfriis.dk>

Baggrund:

"Når Beuys talte om *"Die Sociale Plastik"*, som vi oversætter til *"Den sociale skulptur"*, var det det formbare begreb i det skulpturelle arbejde, som gennem *"der erweiterte Kunstbegriff"* skulle udvikle nye metoder til at forme og tænke samfundet. Jeg forestiller mig, at Beuys interesse for Thorvaldsen var, at han i sine skulpturer og form, for den tids mennesker, altså det selvbevidste borgerskab, der var opstået på ruinerne af den franske revolution (...), har fremstillet en idealisering af et førkristent demokrati og humanisme. Disse idealer var den tids sociale plastik. Ida Brun som barfods danserinde i græske attituder og muskuløse kriderede herrer i antikke positurer var den tids performancekunst."

(Bjørn Nørgaard, hans hjemmeside, 2014)

Kroppen i Thorvaldsens figurer og Bruns attituder var symboler på mennesker og borgere, hvis *ånd* var blevet formet, så de blev gode borgere. Tanken i den samtidige tyske digter og tænker Friedrich Schillers "æstetiske opdragelse" var, at kunstens uselviske skønhed skulle opdrage borgerne til at arbejde for en idealstat, der var fri for egeninteresser og korrupsion. Friedrich Schiller skrev disse tanker under påvirkning af den blodige franske revolution, som havde chokeret dannede mennesker i hele Europa. Mange anerkendte de bagvedliggende årsager; den store ulighed i samfundet; men ikke måden og det kaotiske resultat i Frankrig, der blot førte til et nyt autoritært styre.

En sammenligning med udviklingen i samtidens politik ligger lige for. Stigende ulighed og grupperinger, der varetager deres egne økonomiske interesser uden omtanke for samfundets helhed, resulterer i uro, vold og valget af populistiske og autoritære statsledere. Dannelsesbegrebet er mere aktuelt end nogensinde. Et fungerende demokrati og et retfærdigt og stabilt samfund kan kun skabes af kompetente og oplyste borgere.

I følge Schiller var det ideelle kunstværk *staten*; en tanke som Beuys videreførte i sin sociale plastik, der handlede om at få mennesker til at betragte deres omgivelser og de strukturer, de indgår i til daglig, som formbare og påvirkelige.

Ida Brun fremstillede denne bevidstgørelse og dannelse (tysk: "Bildung") af idealborgeren som en proces, Thorvaldsen viste det færdige resultat. Man kan diskutere i hvor høj grad, Ida Brun selv var et værk - sin mors værk. Den berømte forfatter Friederike Brun beskriver nemlig i *"Idas ästhetische Entwicklung"*, hvordan hun former og opdrager sin datter med Schillers *Ästhetische Erziehung des Menschen* som forbillede.

Bertel Thorvaldsen er endnu kendt og respekteret. Han formede jo i sten. Friederike og Ida Brun er stort set ukendte i dag; de formede i krop og tid. Udover at de var kvinder, var Ida Bruns medie performancekunst, som endnu i dag ikke har nogen stor udbredelse.

Performancekunst kan ikke hænges på en væg til glæde for eftertiden - det foregår her og nu og er svært at dokumentere. Men det kan den nye Virtual Reality teknik ændre på. Liveart.dk, der producerer "Ida Bruns Attituder" vil optage de fem performances i fem forskellige rum med et VR-kamera og udstille dem efterfølgende til glæde for det publikum, der ikke lige var til stede under weekendernes live visning.